

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 108/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I a jeho uzneseniami sp. zn. 14 C 66/2017 z 12. decembra 2018 a sp. zn. 14 C 66/2017 z 27. februára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých uznesení a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. apríla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) a jeho uzneseniami sp. zn. 14 C 66/2017 z 12. decembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie 1“) a sp. zn. 14 C 66/2017 z 27. februára 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie 2“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou z 28. októbra 2017 doručenou okresnému súdu 3. novembra 2017 domáhal ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Okresný súd výzvou z 11. júla 2018 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podanú žalobu vo výške 1 866 €. Súdny poplatok v uvedenej výške nebol v stanovenej lehote uhradený a sťažovateľ podal proti predmetnej výzve sťažnosť, ktorá bola okresným súdom zamietnutá. Sťažovateľ podal 5. septembra 2018 návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov spolu s námietkou zaujatosti voči zákonnému sudcovi. Okresný súd napadnutým uznesením 1 zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, keďže sťažovateľ ho nezaplatil napriek riadne doručenej výzve a návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov doručil až po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu 1 sťažnosť, ktorú okresný súd napadnutým uznesením 2 zamietol, konštatujúc správnosť napadnutého uznesenia 1 a nedôvodnosť sťažnosti sťažovateľa.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vzniesol rôzne námietky týkajúce sa postupu a rozhodnutí okresného súdu v predmetnej veci. Okrem iného tvrdí, že „*okresný súd porušil moje právo konať pred súdom, pretože mi nedal primeranú lehotu na použitie právnych prostriedkov v konaní, pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o zastavení konania*“, a tiež, že zaplatenie súdneho poplatku v lehote na podanie sťažnosti proti uzneseniu o zastavení konania má právne účinky zaplatenia poplatku v lehote. Vytkol tiež arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia 2.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], občan SR, právo na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ľudské práva a základné slobody podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci pod sp.zn. 14C/66/2017 a uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.12.2018 a uznesením zo dňa 27.02.2019 vo veci pod sp.zn. 14C/66/2017 porušené boli.

Uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 12.12.2018 vo veci pod sp. zn. 14C/66/2017 sa zrušuje a vec sa vracia súdu na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Bratislava I dňa 27.02.2019 vo veci pod sp. zn. 14C/66/2017 sa zrušuje a vec sa vracia súdu na ďalšie konanie.

[REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] súd priznáva finančné zadostučinenie vo výške 2.000,-Eur.“

5. Vec napadla ústavnému súdu 18. apríla 2019 a v súlade s pravidlami rozdeľovania vecí, ktoré v období od 17. februára 2019 do 25. apríla 2019 neboli sudcom spravodajcom pridelené, sťažovateľova vec podľa čl. X bodu 2 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 spadala do kategórie zostávajúcich vecí, ktoré mali byť prerozdeľované po vymenovaní ďalších sudcov ústavného súdu. Po vymenovaní ďalších sudcov ústavného súdu (10. októbra 2019) v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 bola vec sťažovateľa prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola vec prerokovaná v treťom senáte ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

II.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

14. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

15. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach

patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

16. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

III.

Právne posúdenie vecí ústavným súdom

17. Sťažovateľ sa svojou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom k porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť postupom a napadnutými uzneseniami 1 a 2 okresného súdu.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým uznesením 1

18. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu 1 okresného súdu ústavný súd nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti, poukazujúc na princíp subsidiarity.

19. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

20. Z uvedeného vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie 1 okresného súdu vydané súdnym úradníkom, keďže ho už preskúmal na základe sťažnosti sťažovateľa okresný súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľovi ochranu jeho právam.

21. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa napadnutým uznesením 2

22. Ústavný súd preskúmal napadnuté uznesenie 2 okresného súdu a nezistil takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup okresného súdu nemajúci oporu v zákone.

23. Závery okresného súdu sú v napadnutom uznesení 2 riadne zdôvodnené, uznesenie nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Ústavný súd tak nezistil také zásahy do práv sťažovateľa, ktoré by boli z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad okresného súdu z ústavného hľadiska neospravedlňiteľný a neudržateľný v takej miere, aby v dôsledku toho mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. Okresný súd v súlade s príslušnými zákonnými ustanoveniami odôvodnil, prečo zamietol sťažnosť proti napadnutému uzneseniu 1 o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku. Riadne sa vysporiadal s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa zastavenia konania vyšším súdnym úradníkom, náležitostí výzvy na zaplatenie súdneho poplatku, absencie rozhodnutia o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov či včasnosti úhrady súdneho poplatku. Argumentáciu sťažovateľa odôvodňujúcu namietané porušenie jeho označených práv tak ústavný súd vyhodnotil ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo

možné v prípade prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie zistiť spojitosť medzi napadnutým uznesením 2 okresného súdu a namietaným porušením označených práv.

25. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

26. Pokiaľ sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti napáda aj postup okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že tento postup bol uzavretý, a teda aj konzumovaný samotnými rozhodnutiami okresného súdu.

27. Sťažovateľ v záhlaví ústavnej sťažnosti uvádza, že je zastúpený advokátom [REDACTED], [REDACTED], avšak ústavná sťažnosť bola podpísaná priamo sťažovateľom a plnomocenstvo na zastupovanie sťažovateľa pripojené k ústavnej sťažnosti nebolo podpísané uvedeným advokátom. Nie je tak preukázané, že by zvolený advokát prijal splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľa pred ústavným súdom.

28. Keďže k ústavnej sťažnosti bolo pripojené plnomocenstvo nepodpísané zvoleným advokátom, a teda nebolo preukázané zastúpenie sťažovateľa podľa § 34 zákona o ústavnom súde, ústavná sťažnosť nemá ani zákonom ustanovenú náležitosť.

29. Pretože došlo k odmietnutiu ústavnej sťažnosti, bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu